

همدان بر وزن و قافیه

شمالاً قزوین و زنجان

غروب کرمانشاه و کردستان

جنوباً همجوار با لرستان

اراک در طلوعش همسایِ هگانه

زبانش فارسی، لری کردی و ترکانه

خواهر خواند هاش گولآب تاجیکستان

پایتخت تاریخ و تمدنِ ایرانه

الوند و آبشار گنجنامه

بازار و اکیاتان و هگمتانه

چرم و کبریت و قالی و خامه

کاروانسرا و راسته و دباغخانه

بولی سینا، باباطاهر، علویانه

شیرسنگی، برج قربان و مادستانه

اینجا همدانه باغِ چنانه

خشایار و داریوش کتیبه در همدانه

مسجد جامع میدان امامه

ملاعلی معصومی آخوند بنامه

امامزاده عبدالله.. نگینِ همدانه

جاده کربلا عبور زائرانه

باغ بهشت آرامگاه شهیدانه

پایتخت تاریخ و تمدنِ ایرانه

استان همگی حامیِ اسلامه

حوزه و مدار ساش دارالقرآنه

سیاه و نوز و یادگان قهرمانه

دارالمؤمنین مهد دلبرانه

عارف و عشقی و غبار و غمامه

خواجه رشید و عیِ ناقضاتِ بدیِ عازمانه

اینجا همدانه باغِ چنانه

برف و کولاک در زمستانه

هوای معتدل بهار و تابستانه

سد آبشینه و سد اکیاتانه

جورقان و قهلوند و مهاجرانه

موز هها محل گردشگرانه

مربایج یا مردمان صنعتگرانه

پایتخت تاریخ و تمدنِ ایرانه

ملایر و تپه نوشیچانه

شیره و کشمش محصولِ فراوانه

پارک سیفیه و جنگل و چنانه

راهان به سوی آستانه

کوه سرده و گرمه و ازندریانه

سامن و چوکار و دوامِ آواره

اینجا همدانه باغِ چنانه

حمام تراب و ایوذر و گیانه

نپاوند و گاماسیاب و فیروزانه

سرکان و توپسرِ کانه

مرکز تولید بادام و گردکانه

حقوق نیی و میررضی آرتیمانی

پل فرسفق و قلعه اشترانه

پایتخت تاریخ و تمدنِ ایرانه

بهارش همیشه بهارانه

ایل بهارلو یادگارِ دورانه

دیار سبب و سیر و دیمِ کارانه

صال حبابد و لالچین سفالگرانه

اسداباد پادی از سید جمال عارفانه

پل خسروآباد و تالاب پیرسلمانه

اینجا همدانه باغِ چنانه

کیودارنگ و پل کوریچانه

تالاب شیرین سو مامنِ پرندگان

حمام اعظم و موقوفه امیر نظامه

شیری نسو و گِ کتپه مردمانِ مهریانه

فرش و گوسفندش نژادِ آستانه

قلعه و حمام سنگی باشقورتانه

پایتخت تاریخ و تمدنِ ایرانه

غارعلیصدر و قندیل فراوانه

کورنگ پادی از کبوترانه

رزن و قروه و دمق و خرْقانه

این خُله محلِ علم و عالمانه

اظهر و هود از امامزادگانه

دشت قامنین و تجرک و ماماخانه

اینجا همدانه باغِ چنانه چشم و زبانِ مردمانِ همدانه
طاقتی احسن سرودیِ دوستانه
بیست و هشت شهرِ همگیِ همدانه
سروده از: اسدا... طاقتی احسن
خبرنگار و فعالِ فرهنگیِ یازنشته
از شهر شیرین سو

پیام‌آدینه

ویژه‌نامه تحلیلی، اطلاع‌رسانی، آموزشی
ضمیمه پنج‌شنبه‌های روزنامه همدان‌پیام

پنج‌شنبه - ۳۱ مردادماه ۱۳۹۲

ضمیمه شماره ۱۸۶۷

صاحب امتیاز و مدیرمسئول: نصرتا.. طاقتی احسن

سردبیر: پدلا.. طاقتی احسن

سردبیر: ۰۹۱۸۳۱۵۱۴۳۷

www.hamedanpayam.com (سایت)

تلفن: ۰۸۱۱)۸۲۶۴۴۳۳(

دورنگار: ۰۸۱۱)۸۲۷۹۰۱۳(

لیتوگرافی و چاپ: پیام رسانه (همدان)

نشانی: همدان، خیابان مهدیه، زربوری دبیرستان شریعتی،

ساختمان پیام

info@hamedanpayam.com (ایمیل)

پیام تاریخ، تمدن و فرهنگ مادستان

سام آدینه

پیام‌آدینه ۲۱۳ سال پنجم تحلیلی، اطلاع‌رسانی، آموزشی

گزیده‌ای از ابیات شاعر شمالی‌ترین شهر استان در صفحه آخر

آنجا که میگن باغِ جنانِ هِمِدانه

خوشگلِ ترِ شیشدانگِ جهانِه هِمِدانه

حافظِ میگِه خالِ رَخِ هفتِ شهرِ جهانِه شیراز

خالِ رَخِ هفتِ مِلّتِ دُنیا هِمِدانه نیَمیدانه

سه چهار تنی؛ باطنش مثلِ ظاهرش ویران/ بدترین جای خطه

ایران؟...

رئیس اسبق دانشگاه آزاد همدان (که اهل ساوه بود) روزی چیزی به من گفت که دریمِ می‌آید که آن را در اینجا نقل نکنم؛ «همدان شهر بزرگی است، ولی خصوصیات اخلاقیِ یکِ دِه کوچِک را داراست». بلی، تِنگ‌نظریِ اینِ مردمِ بالاخصِ متمکنان و متمولانِ شهرِ شهره آفاقِ شده است، اینک ما با علل و اسبابِ اقتصادی، اجتماعی و حتی تاریخیِ اینِ امرِ کاری نداریم (ما خُودمانِ نِیکِ بلدانِ ما واقفِ هستیم) ولی حقیقتِ امر در حالِ حاضر چنین است که از جمله ما خودِ چند سالِ پیشِ ناچار و ناگزیر از نوشتنِ گفتاریِ تلخ و گزنده (چون که ما همِ خودِ پِره‌ای از همان "زخمِ زبان"ِ نیاکانیِ پیشگفته ارثِ برده‌ایم)...

►**ستایشِ همدان**

«شیدم ز دانای فرهنگ‌دوست/که هر کس، آیینِ شهرش نکوست»

(اسدی)

جهانگردان از دیرباز و ایرانشناسان همواره، دو صفت برجسته

این شهرِ باستانی را ستوده‌اند: طبیعی و تاریخی، که ما صفتِ

سومی هم بر آن می‌افزاییم، و آن همانا وجهِ «فرهنگی» همدان است. در بابِ اوصافِ طبیعیِ اینِ شهرِ بیشترِ اشارت‌هاییِ رفته،

این شهرِ بی‌گِرافِ نمودگارِ فرهنگیِ بسِ کهنِ است، و در میانِ

شهرهایِ کهنِ جهانِ کم‌مانند می‌باشد...

یکی یعنی «هگمتان» مادها و هخامنشیان دستکم پانصد تا

سیصد سال از آن دو تاییِ دیگرِ قدیم‌تر است.

برایِ «ستایش»‌هایِ ادیبانه از اوصافِ تاریخیِ یا طبیعیِ همدان، قبلاً هم طیِ گفتارهایِ پیشین به مناسبتِ یادِ کرده آمد، خصوصاً

در گفتارِ «مکتبِ قدیمِ ادبی» اشعارِ نخستینِ ادیبِ شهر در دوره

اسلامیِ «ابوالوفاء» همدانی، نمونه‌ای برجسته از ستایش‌هایِ

طبیعت‌گرایِ وطن‌دوستانه بشمار می‌رود؛ ولی اکنون پس از آن

اقوال و اشعار در نگهش این شهر، که به نقل از مناظره مزبور

حسبِ روایتِ ابن‌فقیه‌همدانی گذشت، گفتاورد از ستایش‌ها و بیانِ

احساساتِ وطن‌دوستانه ادیبان و شاعرانِ قدیم، هم از گفتارِ بلند

وی و نیز به‌ریِ دیگر از آنِ مناظره در اینجا البته با تلخیص و

اختصار سزااست. گوید که شعبیه‌بنِ حجاجِ عتکی (م ۱۶۰ ه‍.ق)

روایتِ کرده است چونِ «کوهستان» سباهی است که همدان

خوش دلاوران آن است؛ و آنجای را، آبِ خوشتر و هوایِ نیکوتر

است... یکی از دانشمندانِ ایرانیِ گفته است که همدان بزرگ‌ترین

شهرِ کوهستانِ چهار فرسنگ در همین اندازه بوده است ... چنان

که سردارِ بخت‌انصر (حینِ حصارِ آنجا) بدو نوشت: «من به شهری

بر جمعیت و استوار و سخت پایدار درآمدم، که آن را رودهایِ پهن

و درختانیِ انبوه است. این شهرِ جنگ‌ها به خود دیده چندان، که

مردمِ آنجا مرا از پایِ درافکندند، و هیچ بر آن دست نیافتم ...

(الّخ)...

هیچ چیزِ خوشایندتر از زندگی در همدان نیست؛/آنگاه که بهاران به‌پیشوازِ تابستان رود،/و از ستیغ‌هایِ الوند تا دامنه‌هایِ یکسره سرسبز شود،/پس ای ساقی مرا از آن پادایِ نوشان،/که بر گلزار بهشت‌آسایِ آنجا روان است،/اشاداب بادِ سایهات ای الوند گرمای!

هرچند که اینک از هجران تو ملول گشته‌ام... (الّخ)...

یاقوتِ حموی گوید هر کس که همدان را بازدید کرده، شکی ندارد اینکه آنجا از نیکوترین شهرها، خرم‌ترین و خوشترین و سازوارترین آنهاست. هم آنجا پیوسته جایگاه و خاستگاه دینداران و دانشوران بوده، جز اینکه زمستان در آنجا بی‌اندازه سرد است، چندان که هم در این باب کتاب‌ها پرداخته‌اند، چگونگیِ آن را هم با شعر و خطابت یاد کرده‌اند. اما دربارهِ هوایِ نیکویِ بهاری و مناظرِ زیبا و دل‌بازیِ همدان، نیز از جمله ابوصالحِ خذّاء همدانیِ چکامه‌ایِ دلنشین (در ۸۰ بیت) سروده (به سال ۲۷۱ ه‍.ق) و برایِ فرزندش که «ری» بوده است فرستاده، تا او را به شور و شوقِ وطن به بازگشتِ برانگیزد:

«کوچِ کن و باز، به سویِ ما/ که غبارهایِ اندوه از ما برطرف گردد/ روزهایِ بلندمان فراآمده (سُورتِ بُردِ آرمیده،/ ایامِ دولتِ وُردِ رسیده) و آذرم‌ا بگذشته است/ همان ماهمان آمده ست که اندر آن،/دیوهایِ اهریمنان (سرما) به بند شوند،/رویِ شبگیرِ اینک از بهرِ شبِروان،/در جادهِ ری و قزوین پاک شده است،/روزگار درگاهشمارِیِ ساعاتش (–)که تفاوتِ نکند لیل و نهار/چونانِ درمی‌است به سپیدیِ سنجیده؛/و بدین سان، دخترِ رز، عذتش را/در میانِ قیر و گلِ پسر آورده،/چون دوشیزه‌ایِ باخته رنک/از پرَدگی (خِخ‌خانه) دهقانِ بدر آمد.

برگرفته از کتاب همدان-نامه- صفحات ۴۱۹ الی ۴۲۸

به قلم پژوهشگر و استاد تاریخ

ضمیمه شماره ۱۸۶۷ همدان‌پیام ۸ صفحه رایگان ISSN: 2322 - 4673

پنجشنبه • ۳۱ مردادماه ۱۳۹۲

به بهانه یکم شهریور

"روزِ همدان"

تعارضِ اِلمان با شعار در مدیریت شهری

رضا ولیان‌تاییش

همدان‌پیام: استان تاریخی همدان و شهر مرکزی آن به دلیل سابقه تمدنی اثبات شده حداقل ۳ هزار ساله، با هویت تاریخی و تمدنی خود شهرت یافته است. این موضوع در سیاستگذاری‌ها، تدوین برنامه‌ها و اسناد بالادستی نیز غلبه یافته؛ به طوری که در جذب گردشگر نیز برنامه‌ریزی‌ها در استان به سمت و سوی ایجاد جاذبه برای گردشگران تاریخی و طبیعی بوده است. توجه به تاریخ و تمدن در برنامه‌ریزی‌ها به ذات خود موضوع خوبی است؛ به شرط آنکه عامل رکود و مانایی مردمان ساکن در منطقه نشده و به حرکت و پویایی آنها کمک کند.

با بررسی نوع نگاه به تاریخ و تمدن در همدان به خوبی مشخص می‌شود که این دو شاخصه نتوانسته‌اند در توسعه استان نقش خوبی ایفا کنند و حتی در جذب گردشگر نیز تأثیر عمقی خود را از دست داده‌اند.

موضوع محوری تاریخ و تمدن در استان باعث شده العان‌های منتشره از استان برای آذهان عمومی نیز بیشتر آثاری مربوط به رفقتان و نه زندگان این شهر باشد. به طوری که مشهورترین المان‌های همدان آرامگاه بوعلی سینا و آرامگاه باباطاهر است که البته هر دو توسط معاصرین به بهترین شکل بازسازی شده و به کمک مردمان شهر در معرفی خود و محل سکونت در سراسر جهان آمده است.

با این حال چند سالی است که رسم شده در انتخابات شورای شهر عده‌ای بر تئوری مطرح شده از سوی صاحب نظران علم جغرافیای شهری درباره شهر که تصریح دارد؛ شهر، یک موجود زنده است و لازمه وجودی یک موجود زنده تولد، تحرک، پویایی، رشد و توسعه و حتی نابودی است، تأکید می‌کنند و از قضا با این قبیل تأکیدات صاحب کرسی در شورای شهرهای استان نیز می‌شوند. اکنون که شوراهای چهارم در آستانه آغاز فعالیت و انتخاب شهردار هستند توجه به این شعار و این موضوع لازم است که برای کمک به موجود زنده شهر بهتر است که ساکنان و تصمیم گیرندگان در آن رویکردی سازمان یافته داشته و مسئولانه برنامه‌ریزی کنند و با اقدامات کارشناسی و تخصصی این موجود زنده را درست هدایت کرده و به سوی آینده سوق دهند.

اگر بپذیریم که شهر موجودی زنده است، اکثر شهرهای همدان عمری طولانی را از سر گذرانده‌اند و بدون توجه به اینکه ما شهر را موجودی زنده بدانیم و برای این موجود زنده محدودیت و قانون وضع کرده و مسیر حرکت آن را

قانون و شفا در همدان

مهدی غلامی

همدان‌پیام: نزدیک به ۱۰۰۷ سال از گذشت فیلسوف ناسدار ایران زمین می‌گذرد و این‌سینا همچنان در رأس هرم علوم پزشکی و فلسفی می‌درخشد. این‌ گوهر تابان که نام آن به نام ایران‌زمین و همدان گره خورده چند وقتی است از محدوده یک آرامگاه خارج شده و به نام شهر همدان زینتی گرانمایه اعطا کرده است که صد البته جایگاه این فیلسوف شهیر به خوبی درک نشده است.

در این راستا باید گفت هر ملتی در درجه اول باید به خودشناسی پرداخته، موضع و جایگاه خود را به خوبی درک کند تا بتواند آن را به دیگر ملت‌ها بشناساند. این در حالی است که خود ما از شخصیت‌های بارزان که هویت‌بخش تاریخ این سرزمین کهن هستند، شناخت کافی و صحیحی نداریم.

روشن کنیم، شهرهای استان راه خود را رفته‌اند و امروز تبدیل به موجوداتی شده‌اند که شاید بتوان در مقام مثل آنها را با شیر بی‌بال و دم مقایسه کرد. در نام، شهر هستند، اما در عمل گرفتار توسعه نامتوازی که آنها را به بیماری‌های بسیاری مبتلا کرده است که اکثر آنها ریشه در بیماری مدیریت شهری دارد و از جمله آنها ساخت و سازهای بی‌برنامه و بدون توجه به هویت و حتی اقلیم بومی، معماری‌های نامتجانس اداری، کسب درآمد از محل تخلفات ساختمانی، عدم تفکیک معماری از مهندسی ساختمان، کاسته شدن هرچه بیشتر از فضاهای عمومی، انجام طرح‌های بنون

بسیار با این تغییر نماد گردشگری از اماکن و آثار تاریخی به اماکن شادی و بازی، نتوانسته‌اند در حد انتظار ظاهر شده و به پویایی شهر به میزان هزینه‌ها کمک کنند. البته همت متولیان این طرح‌ها برای ایجاد تحرک و کمک به زنده ماندن شهر قابل قدردانی و ارج‌گذاری است، اما واقعیت همانی است که آمد.

در شرایط فعلی توجه به ارائه تصویری متفاوت از همدان که شهر را زنده نشان دهد، برای ادامه حیات شهر لازم است و به همین دلیل برنامه‌ریزی برای ایجاد فضاهای جدیدی که مردم شهر و ساکنان چند روزه شهر را متوجه پویایی و تحرک همدان کند، امری لازم و حیاتی است.

فضاهای بسیاری در شهر همدان وجود دارد که با اندکی توجه و برنامه‌ریزی اصولی می‌توانند به پیام انتقال تصویری جدید و امروزی از همدان و مردمان آن تبدیل شوند، مؤید این مطلب اقداماتی است که چند سال قبل در تپه عباس‌آباد انجام شد و امروز این تپه را به محلی برای ارائه تصویر جدیدی از استان تبدیل کرده است.

همدان نیازمند مکان‌های جدید دیگری برای شادی مردم و نمایش زنده بودن شهر با زایش اصولی و با کمک جوانان، در قالب برنامه است که ارائه این برنامه از شورای

چهارم انتظار می‌رود وگرنه با بیماری‌هایی که شهر را دربر گرفته، در آینده نمی‌توان از جوانمردی سخن گفت هر چند شاید هنوز تصویر شاعر– عزیز رحیمی‌نیا– از شهر در شعر "هنوز شهر زنده است" نیز در تخیلات شاعری قابل ارزیابی باشد.
دیروز عصر
آنگاه
که
بر اتوبوس
چوانی بااحترام
برخواست
و ضدلشیر را به من سپرد
احساس کردم
هنوز شهر زنده است
و گهگاهی
فرشتگان پای بر زمین می‌گذارند
و آسانیت
در شهر نفس می‌کشد
و ما
جوانمردی را در کوچه‌های نیاکمانان
برجای نگذاشته‌ایم

داشته تا اندیشه‌هایش در بین ملت‌های مسلمان متکثر نشود که این نقشه ماهرانه در همان سده‌های اول پس از وفات این دانشمند شهیر به اجرا گذاشته شد و تا حدود زیادی هم مؤثر بود؛ چرا که با تهمت کفر و الحاد در رابطه با افکار فلسفی موفق به ممنوعیت موقت تدریس کتاب‌های فلسفی و تبع آن کم‌رنگ شدن افکار و کتاب‌های پزشکی او در ممالک اسلامی شدند و در عین حال با ترجمه کتاب‌های علمی در ممالک غربی هر آنچه سود بود را متوجه خود کردند. حال که نام چنین بزرگمردی با نام پایتخت تاریخ و تمدن گره خورده است چه فرصتی بهتر از اعتلای نام ابن‌سینا توسط همدان؛ پیوندی کهن از سرزمین ایرانیان با شخصیتی استثنایی و غیر قابل تکرار و دست‌نایافتنی که مادر گیتی دیگر همچون او را نخواهد زایید.

باید بپذیریم راهکار ابن‌سینا فراموشی همان سده‌های ابتدایی پس از رحلت؛ به بهترین شکل تا به امروز ادامه داشته است و باید متأسفانه اذعان کنیم مشکل جوان امروز ما این‌سینا را نمی‌شناسد و به راستی اگر چنین این‌سینایی را شناسد بی‌شک شیفته و مرید او می‌شود.

امروز همه از مسئولان، اساتید نویسندگان و ... همگی به بهترین شکل توانستیم نگاه جوانان و علاقه کتابخوانان

► **تعریف شما از "روز شهر" چیست؟**
ایزدی: معمولاً هر جامعه و جاذبه‌ای به دنبال ارائه برندی برای کمک به معرفی بهتر آن شهر است که از لحاظ تاریخی فرهنگی، جایگاه استان همدان به عنوان پنجمین شهر فرهنگی کشور تعریف شده است چراکه جاذبه‌های تاریخی همدان از لحاظ تنوع اقوام، طبیعت و... به عنوان یکی از پایلوت‌های شکل گرفته در غرب کشور است.

صوفی: روزی از تقویم ملی ما که با توجه به شاخص‌های فرهنگی یک شهر و در راستای توجه ویژه به داشته‌های فرهنگی، تاریخی و علمی آن شهر تعیین و برای بزرگداشت این شاخص‌ها نام‌گذاری می‌شود.

► **روز شهر چه خصوصاتی باید داشته باشد و چرا اصولاً روز شهر انتخاب می‌شود؟**
ایزدی: قاعده تا به دنبال برند مناسب، شیخ‌الرئیس یکی از شاخص‌های اصلی است که به معرفی هرچه بهتر همدان کمک خواهد کرد. وجود آرامگاه بوعلی‌سینا بهانه‌ای مناسب با محوریت وی شد تا برنامه‌های متنوعی در راستای معرفی همدان و جذب بیشتر گردشگران داشته باشیم.

صوفی: روز بزرگداشت هر شهر باید مرتبط با پروازه‌ترین ویژگی فرهنگی یا تاریخی و یا علمی آن شهر باشد و هدف از انتخاب یک روز به نام یک شهر نیز تکریم و توجه به همان داشته‌های فرهنگی و علمی است.

► **چرا روز همدان را در یکم شهریورماه انتخاب کرده‌اند؟**

ایزدی: چند سالی است که در تقویم سالیانه جمهوری اسلامی ایران روز پزشک به‌مناسبت سالروز تولد بوعلی‌سینا درج شده است که سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری نیز برای ادای احترام به مقام شیخ‌الرئیس و در راستای معرفی همدان این روز را به روز همدان نام‌گذاری کرده است که همه ساله برنامه‌هایی برای پاسداشت و معرفی همدان در آن برگزار می‌شود. با توجه به تصمیمات گرفته شده باید گفت بهترین روزی که می‌شد از این ظرفیت به شکل ویژه‌ای بهره برد، روز تولد بوعلی سینا بود.

صوفی: همان‌گونه که می‌دانید این‌س روز زادروز حکیم بلنداو از مشرق‌زمین بوعلی‌سیاست که قرن‌هاست نام وی بر تارک شهر همدان می‌درخشد.

► **چه کنسی متولی برگزاری مراسم و برنامه‌های روز همدان است؟**

ایزدی: دستگاه‌های فرهنگی همه به نوعی متولی این موضوع هستند. حتی دانشگاه علوم پزشکی که به دلیل نام‌گذاری روز پزشک می‌تواند در راستای اهداف کشور، پس همگی باید با همکاری یکدیگر و به بهانه معرفی هرچه بهتر همدان وارد کار شویم. شهرداری همدان به عنوان متولی اصلی شهر و اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان، همچنین فرمانداری‌ها، استانداری و ایشان به رشته تحریر درآورده است که سالیق گوناگون با شخصیتی استثنایی و غیر قابل تکرار و دست‌نایافتنی که نهادهنده کردن اندیشه ابن‌سینا در داخل و صدور آن به خارج از کشور عملی نیست که تنها در روز همدان یا روز پزشک میسر باشد. پایه و نهاد این امر باید در دانشگاه‌ها گذارده شود در ذهن دانشجویان برای انتقال و تکرار، آب دیده شود، در همایش‌ها و مراسم گوناگون نضج داده شود تا دربر این امر محسوب می‌شوند که باید دست به دست هم، وجهه متمایزی از شهر و استان همدان را نشان دهند تا مردم ایران و کشورهای دیگر نیز بتانسیل‌های این شهر را بشناسند.

صوفی: به طور قطع هر نهاد دولتی و یا مردمی می‌تواند در این روز و توأم با این مناسبت، توجه خاصی به موضوع داشته باشد و در حیطه وظایف و اهداف خود به تدوین و اجرای برنامه‌های خاص این روز بپردازد؛ اما در این بین نهادهای فرهنگی چون سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و فرهنگ و هنر شهر هستند که اگر این برنامه به‌طور مستمر در آینده برقرار شود، بازخورد خوبی را خواهد داشت؛ البته برنامه‌های دیگری هم در نظر است.

صوفی: نام همدان و فرهنگ و تاریخ این شهر

مدیرکل میراث و معاون فرهنگی شهرداری پاسخ می‌دهند:

روز همدان و هزار و یک سوال

کف نذر رستمی

صاحب نظران شهر می‌باید بیشتر و پرشورتر باشد. در این راستا دعوت از صاحب نظران و فعالان فرهنگی و پژوهشگران و هنرمندان شهر در تدوین و اجرای برنامه‌ها نه تنها در غنی‌تر شدن این برنامه‌ها مؤثر است؛ بلکه رمز ماندگاری چنین مناسبت‌هایی نیز خواهد بود.

► **به چه نحوی می‌توان این برنامه‌ها را برگزار کرد که برای سایر شهرستان‌های استان هم الگو باشد و ما این روز را در شهرستان‌ها هم داشته باشیم؟**

ایزدی: این موضوع را پیشنهاد داده‌ایم و با فرمانداری‌ها نیز مکاتبه کرده‌ایم تا روزی را معرفی کنند که برخی تاکنون پاسخ نداده‌اند. به دنبال برندسازی و ارائه الگوی بهتر هستیم تا گامی خوب نیز برای شهرستان‌ها و ارائه بتانسیل‌های آنها باشد.

صوفی: در استان ما و در سراسر کشور هر شهر، پیشینه فرهنگی و استعدادهای علمی و تاریخی خود را دارد که می‌تواند مبنای نام‌گذاری و نیز بهانه توجه ویژه و تدوین برنامه‌های سودمند فرهنگی و اجتماعی برای آن شهر باشد.

► **چرا به این برنامه‌ها بخشنامه‌ای نگاه می‌شود و چه کنیم که ماندگاری پیدا کند و با تغییر سیاست‌ها تغییر نکند؟**

ایزدی: این طور نیست. بایستی تفکر و هدف خاصی پشت برنامه‌ها باشد و به نظر من این امر؛ پویاتر از قالب بخشنامه است. در سال گذشته نیز در برخی ایام به دلیل همزمان شدن با ماه مبارک رمضان و... محدودیت برگزاری داشتیم که حجم برنامه‌ها امسال با وجود جشنواره اقوام ایرانی، جنگ شادی در تله‌کابین و پخش مستقیم در رسانه ملی بازخورد خوبی را خواهد داشت. صوفی: طبعاً تصمیم‌گیری‌های مسئولان و مدیران ارشد در تصویب نام‌گذاری‌ها و مناسبت‌های ویژه هر شهر که در قالب بخشنامه طرح می‌شود، آغاز اتفاقاتی است که می‌تواند با حضور و مشارکت نهادهای مختلف مردمی و دولتی به شکل اجرایی تحقق پیدا کند و از مرز بخشنامه فراتر رود و آنچنان که شایسته است ماندگار شود.

► **برای انتخاب شهروند نمونه و یا چهره‌های ماندگار چه شاخص‌هایی مطرح است؟**

ایزدی: این شاخص‌ها در حوزه کاری صنایع، فرهنگ و علوم مرتبط با این سازمان است. موضوع شهروند نمونه را نیز باید شهرداری دنبال کند. البته در عرصه سرمایه‌گذاری به‌طور قطع مردم را تشویق و ترغیب خواهیم کرد تا به عرصه فرهنگی ورود پیدا کنند.

صوفی: هر شهروندی که به شهرش تعلق خاطر دارد و در مدیریت شهر به هر نحو مشارکت می‌کند، شهروندی نمونه را نیز باید شهرداری دنبال کند. البته در به‌طور قطع از همه نام‌هایی که در زمینه‌های فرهنگی، اجتماعی، علمی، سیاسی، هنری، ورزشی و مذهبی در میان نام شهروندان یک شهر می‌درخشند و نام آن شهر را در عاودین مختلف به حسن شهرت می‌رسانند، تجلیل خواهد شد.

► **به عنوان نماد همدان (برای اهدا در روز همدان) چه چیزی پیشنهاد می‌شود؟**

ایزدی: تدنیل امان آرامگاه به ۲۴ نفر از فعالان پیشکسوت فرهنگی و هنری اهدا خواهد شد. صوفی: روز همدان با عنایت به نام بوعلی‌سینا انتخاب شده و لذا شاید بهترین نماد همان‌گونه که در جشنواره‌های پیشین بود، طرحی از چهره این حکیم نابغه باشد. البته بسته به مناسبت‌های مختلفی که می‌توان با نام هفتقه فرهنگی همدان و یا توصیف این شهر به عنوان پایتخت تاریخ و تمدن داشت، نمادهای ارزنده دیگر همچون کلید طلایی شهر و یا کتیبه‌های تاریخی گنجانمه را نیز برشمرد.

یک مجید فروتن

مقدمه

در باب احوال و آثار شیخ‌الرئیس ابوعلی سینا کتاب‌ها و تألیفات بسیاری به نگارش درآمده و کنگره‌ها و همایش‌های متعدد در قالب عمومی و تخصصی در شرح آثار و آرا او برپا شده است، اما در سیر حرکت تاریخی این ناغه بزرگ از ماوراءالنهر به همدان تاکنون تأثیر حضور و احوال او در همدان که نزدیک به یک دهه از عمر او را شامل می‌شود، تحقیق و بررسی جامعی صورت نگرفته است.

به نظر می‌رسد زمان و حضور و تأثیرات او در همدان می‌تواند شکل و روند اندیشه و تفکرات او را در پایان عمر بازگو و تا حدودی ارتباط آثار و تألیفات ابوعلی سینا در همدان با شرایط سیاسی، اجتماعی و تاریخی زمان او را معلوم کند. سعی شده است در این مختصر این ارتباط شرایط با آثار و اندیشه‌های ابوعلی سینا در همدان بررسی شود.

▲طرح موضوع

این نوشتار مدعی اثبات سه فرضیه و تا حدودی تأیید این مباحث در باب زندگی ابوعلی سینا در همدان است: اول اینکه- ابوعلی سینا در همدان جلوتر از بزرگان فلسفه، تجربه عملی تدبیر مدن و حکومت داری یافت. ورود به همدان در واقع آغاز مرحله‌ای جدید در زندگی ابوعلی سینا بود. او تصمیم گرفت نقشی فعال در سیاست‌های محلی بر عهده بگیرد. (محسن افغان سهیل، ۱۳۹۱، ۱۲۰) همدان ابوعلی سینا دانشمند به سیاستمدان دانشمند مبدل شد و او در همدان در پی آموزه‌های علم سیاست و تدبیر مدن، سیاست‌داری و امور حکومت را به طور عملی تجربه کرد و به دنبال اصلاح وضع موجود بود. ابوعلی سینا شاید جلوتر از خیل فلاسفه بزرگ تجربه حکومت‌داری در همدان پیدا کرد تا در پس تجربه عملی، آرا مذبنه فاضله و حکومت حکیم پادشاه را به نگارش درآورد. تجربه‌ای که حتی ارسطو، افلاطون، فارابی، کندی و ... قبل از او به دست نیاوردند و از این‌ نظر ابوعلی سینا چند گام از آنها جلوتر رفته و این تجربیات عملی، او آرای سیاسی و حکومت‌داری او را تشکیل می‌دهد که به نسبت بزرگان اندیشه و تفکر قبل از خودش به واقعیت‌ها نزدیکتر است و کمتر به زبان تاج‌ها آید.هاست. هرچند که صدارت و حکومت او تجربه موفقی برای وی نبود و برای او معلوم کرد که کار عالمان چیز دیگری غیر از حکومت‌داری است. این تجربیات عینی و عملی ابوعلی سینا به منابع و تحقیقات کمتر بررسی شده است به این خاطر این نوشته با توجه به شرایط و فضای علمی و سیاسی همدان بر شیخ‌الرئیس و نیز حضور ابوعلی سینا وزیر دانشمند بر فضای علمی و سیاسی همدان نگاهی به این موضوع دارد.

جایی که شیخ‌الرئیس به فعال سیاسی تبدیل می‌شود و به صدارت می‌رسد و سیاست عملی را تجربه می‌کند تا شاید بر مبنای آموزه‌ها و اندیشه‌هایش در برابر دیگر صاحبان اندیشه پیش از خودش تجربه عملی را پشتوانه افکارش می‌داند. هم تجربه تازه و عملی داشته باشد و هم بتواند اندیشه‌هایش را در باب حکومت‌داری و نظام سیاه و اجتماع اصلاح کند آنچه را که در رساله تدبیر منزل المسکر اصلاح و تدبیر بر سیاه یا رساله السیاسیه در باب حکومت و وظایف او بیان داشته است،

چنانکه دست به اصلاح امور سیاه زد.

بر اساس این تجربه گرانسنگ است که در باب سیاست و حکومت‌داری او فراتر از امثال ارسطو و فارابی سخن گفته است و معتقد است که قانون باید به وسیله کسی که شباهت به خداوند دارد وضع شود و نقش پیامبر داشته باشد و قانونگذار را سزاولارترین حاکم در واقع خلیفه خداوند در زمین می‌داند.

این مبنای نظریه ابوعلی سینا هم می‌تواند دلیلی مهم در باب کمتر سخن گفتن او در علم سیاست باشد و هم با دیدن کمرانسان و تجربه عملی خودش در حکومت، آن را کار هر کسی حتی خودش نداند.
بیشترین اندیشه و آرای سیاسی او در مقاله دهم الهیات شفا در پنج گفتار آمده است. شیخ‌الرئیس همگام با فارابی معتقد است که قانون را باید کسی وضع کند که به اعلا درجه حکمت عملی رسیده است این شخص را نظر افلاطون همدان فیلسوف پادشاه و از نظر فارابی و ابن‌سینا همان پیامبر است اما سر جمع شاید سیاست‌ورزی ابوعلی سینا و تجربه عملی او، ابوعلی را مجاب کرده باشد که کار حکومت به خسروان باید سپرد و فیلسوف و حکیم به اندیشه باید برپارزد.

همدان شهر پورسینا

برخی در دیدگاه دیگر با صدارت وی مخالف بوده و معتقدند: جای شگفتی است که ابن‌سینا با آن مقام شامخ علمی و دیدگاه‌های تازه در پزشکی و سخن از طب پیشگیری و ارائه عوامل بیماری و نیز مقام او در فلسفه و دیگر معارف بشری به امر وزارت بپردازد و بدین گونه مورد اهانت و تحقیر قرار گیرد. (فقیهی، ۱۳۷۸، ۵۵)
دوم اینکه- موضوعات تألیفی ابوعلی سینا ارتباط مناداری با سابقه فکری و تاریخی همدان در حوزه فلسفه و منطق دارد و تألیفات و اندیشه‌های عرفانی و فلسفی او در همدان آبخشور اصلی حوزه عرفان و حکمت بزرگان همدان است. با وجود اینکه ابوعلی سینا در همدان وزیر حکیم است باید تألیفاتش در باب سیاست و حکومت و شرایط حکمران، بیشتر باشد، اما موضوع تألیفات او در همدان درمان روح و اندیشه و تکامل انسان، است، سپس درمان مزاج و جسم، با این حال برتری موضوعی آثار او در همدان بویژه با آغاز تألیف کتاب عظیم «شفا» بیان حکمت، اندیشه، پرورش روح و روان و تکامل بشری و مباحث عرفانی و منطق است که همدان در آن پیشینه دارد و هم بستری آماده برای استمرار اندیشه‌های او و گسترش آن است.

تألیفات او در همدان با اوضاع و شرایط این سرزمین و بزرگان آن ارتباط مناداری دارد که شیخ‌الرئیس به این ارتباط واقف بوده است. او با تألیف کتاب شفا در همدان از عقل عملی، حکمت عملی و فضائل اخلاقی و علوم ثابتة مورد نیاز جامعه سخن می‌گوید و با نوشتن رساله "حی بن یقظان" از عرفان و تمثیل سخن می‌گوید.
بی‌شک حضور این شخصیت بزرگ علم و ادب تأثیرات و برکات بسیاری بر همدان و بزرگان آن داشته است که تاکنون این زاویه کمتر مورد غور و مذاقه قرار گرفته است. معموری همدان، آمد و رفت کاروان‌ها، رونق بازار و تجارت، وجود محافل درس و بحث و بزرگان همدانی هم‌عصر و بحث شیخ‌الرئیس تأثیرات مهمی بر اندیشه‌های بزرگان همدان داشته است که در ذکر احوال و اندیشه‌های بزرگان تفکر و تفعل این دیار باید به سرچشمه و منبع اصلی آن که بی‌بط به حضور اندیشه‌های ابن‌سینا نیست توجه کرد و آبخشورهای اصلی فکری و تأثیرات را از حضور ابن‌سینا در مفاخر همدان بررسی کرد. همدانی که بزرگانش به حکمت و اندیشه بیشتر معروفند و بسترهای اندیشه و اندیشمندان آن تا امروز در این بحث نمود دارند.

این نوشتار از دیگر زاویه احوال و اندیشه‌ها و اقدامات ابوعلی سینا وزیر یا به عبارت کامل‌تری سیاستمدار حکیم را در همدان مورد تأکید دارد.
سوم اینکه- همدان مهمترین مامن فعالیت علمی و عملی در آن دوران نابسامان برای ابوعلی سینا بوده است. همدان مأمنی برای آغاز و سرانجام تمامی اندیشه‌ها و نوشته‌ها و آرای یک نابغه و قانون استثنای علم و دانش ابوعلی سیناست که تدبیر روزگار سبب شد تا شیخ‌الرئیس حجه‌الحق شرف‌الملک امام‌الحکما حسین بن عبدلا. بن حسن بن علی بن سینا (۴۲۸- ۳۷۰ هجری قمری) در سیر آفاق و انفس به اجبار به همدان آید. همدان برای شیخ‌الرئیس فرصتی در راستای ایده گرفتن، ظهور و بروز و ماندگاری آثار او بود. هر چند در اوضاع نابسامان که آنچه تاکنون در باب تدبیر مدن و حکومت داری اندیشه داشت و آموزه‌های آن را در کتاب‌ها و عقاید دیگران کاشود بود در این راه افکار و اندیشه‌های حکومت داری را پیاده کند و در احراز صدارت به نوعی حاکمیت پادشاهی را در مملکت ایران و همدان علم کند تا به تالیملی حکیم جامعه علمی و عینی ببخشد. شاید اگر شرایط همدان عهد شمس‌الدوله و یاران و دوستان همدانی ابوعلی سینا نبود اندیشه‌های فلسفی و حکمتی او در قالب

سیام آدین

شمیمه تحلیلی، اطلاع‌رسانی، آموزشی

سیام آدین

شمیمه تحلیلی، اطلاع‌رسانی، آموزشی

گرامیداشت یک روز

یک بام و چند هوا

سالی کی باز؛ نامی آشنا در عرصه بین‌المللی کند.

صفدری حمایت ارگان‌ها و ادارات و فعالان در حوزه

گردشگری را از جمله مؤثرترین عواملی دانست که می‌توانند روز همدان را به عنوان یک روز متفاوت برای این ديار رقم زنند.

▲**غربت یک روز**

مرحشی احمدوند شهروند همدانی است که بیش از ۵ دهه از عمر خود را پشت‌سر گذاشته است. او در پاسخ به این سؤال که چقدر روز همدان را می‌شناسد، می‌گوید: این نخستین بار است که می‌شنوم همدان هم روزی دارد و با تعجب می‌پرسد حالا این روز به چه مناسبت نام‌گذاری شده است؟

بهاره صادق‌پور دانشجوی رشته معماری دانشگاه آزاد اسلامی نیز در حالی که از مناسبت روز همدان باخبر است، می‌گوید: می‌دانیم که روز یکم شهریور روز تولد ابوعلی‌سینا و روز همدان است اما نمی‌دانیم چرا این

روز اینقدر در رسانه‌ها و پایگاه‌های اطلاع‌رسانی غریب است! وی معتقد است روز همدان می‌تواند بهانه‌ای باشد برای یک فراخوان علمی در میان دانشجویان در زمینه جمع‌آوری مقالات علمی اما تا به حال و در این چند سال چنین برنامه‌ای از سوی هیچ ارگان و دانشگاهی معرفی نشده است. این در حالی است که شخصیت علمی ابوعلی سینا می‌تواند از جنبه‌های متعدد و حتی ۱۲ علم این دانشمند بزرگ مورد بررسی و تحقیق قرار گیرد.

▲**یک روز و چند متولی**

یک کارشناس فرهنگی که کارمند یکی از ادارات دولتی همدان است نیز معتقد است چندسالی است که می‌گویند روز یکم شهریور روز همدان است اما ما نمی‌دانیم در این روز در کدام مراسم شرکت کنیم، در مراسم بزرگداشت ابوعلی‌سینا که اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان همدان برگزار می‌کند شرکت کنیم یا در مراسم بزرگداشت این حکیم عاقلکرد که بنیاد ابوعلی‌سینا برپا می‌کند سهیم باشیم؟ و یا منتظر برگزاری برنامه شهرداری همدان در این روز باشیم و یا حتی گوش‌هایمان

بلکه همدانی‌ها هم آنچنان که باید و شاید با روز همدان آشنا نیستند و وقتی جامعه محلی در هر موقعیت شغلی مرتبط یا غیرمرتبط برای رسیدن این مناسبت برنامه‌ریزی مشخص و مدونی را پیش‌روی ندارند چگونه می‌توان انتظار داشت روز همدان نقطه عطفی در معرفی جنبه‌های مختلف به ایرانیان و حتی خارجیان باشد؟

وی روز همدان را مناسب‌ترین فرصت برای به نمایش گذاشتن فرهنگ و هنر این شهر دانست و تأکید کرد: یکی از متولیان برگزاری مراسم بزرگداشت روز همدان اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان است چرا که این ارگان دولتی با حمایت از گروه‌های نمایشی و هنرمندان بومی به دلیل هم‌زمانی برنامه‌ها و موازی‌کاری ارگان‌ها، نمایشگاه، همایش و کنسرت در معرفی فرهنگ همدان یک بازوی توانمند باشد.

▲**یک رویداد گردشگری**

فاطمه صفدری کارشناس ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی توریسم نیز معتقد است روز همدان یک رویداد گردشگری است؛ رویدادی که می‌تواند برنامه‌ریزان سفر را در دفاتر خدمات مسافرتی و حتی تأسیسات اقامتی برآن دارد تا از این روز و برنامه‌های جانبی استان برای معطوف کردن توجه تورگردانان داخلی و خارجی بیشترین بهره را ببرند.

وی در حالی که مناسبت تولد ابوعلی سینا را مناسب جهانی شدن توصیف کرد، یادآور شد: امروزه شخصیت ابوعلی‌سینا در جوامع علمی و سطوح بین‌المللی،

شخصیتی آشنا است. دستداران علم و تاریخ به خوبی می‌دانند ابوعلی‌سینا دانشمندی تأثیرگذار در علم طبابت در سراسر جهان بوده است و همین انگیزه مهمترین علت است برای آنکه همدانی‌ها و تصمیم‌گیران استانی در تکاپو باشند تا به بهانه برگزاری همایش‌های علمی، حضور بزرگان علم پزشکی را در همدان در روز یکم شهریور،رقم‌بزنند.

این کارشناس معتقد است چنین همایش علمی در سطح بین‌المللی می‌تواند در صورت جذب اعتبار ملی و استانی و حمایت اسپانسرهای بخش خصوصی، همدان را

کتک مریم مقدم

همدان پیام؛ چندسالی است که یکم شهریورماه روز تولد شیخ‌الرئیس ابوعلی‌سینا؛ روز گرامیداشت همدان نام گرفته است، از آنجا که این روز با آخرین ماه سفر در تابستان نیز هم‌زمان است به نظر می‌رسد فرصتی طلایی برای آمد و سماءالدوله از بیم جان و مال در مهان قلعه پناه برد. پس از آمدن علاءالدوله به همدان او دوباره به سماءالدوله حکومت همدان را داد و شیخ‌الرئیس آزاد شد و در خانه مدتی علوی‌تبار به نام شریف‌السعید ابوالحسن علی‌بن حسین الحسنی اقامت گزید. ابوعلی سینا تا سال ۴۱۴ هجری قمری در همدان بود و بعد از چندی نماندن در همدان را صلاح نپنداشت و به همراه برادرش محمود و شاکرشد جرجانی به اصفهان رفت و در حکومت علاءالدوله دوباره مقام یافت و در منزل یکی از سادات علوی از دوستان خود سکنی گزید؛ پس از اقامت چندی در اصفهان شیخ‌الرئیس به همدان گرفتار شد و هنگامی که علاءالدوله و همچنین دستپایی به هدف مشخص که آن هم بزرگداشت روز همدان و معرفی شخصیت علمی ابوعلی‌سینا است؛ از دست می‌رود.

در سال‌های اخیر متولیان امور در بنیاد ابوعلی‌سینا، اداره کل میراث فرهنگی و حتی شهرداری و اداره کل ارشاد اسلامی در روز یکم شهریورماه برنامه‌های مختلفی را با فرارسیدن این مناسبت هماهنگ و به اجرا درمی‌آورند.

در سال ۱۰۲۵ م در سن ۵۷ هجری قمری درگذشت و در جانب جنوبی شهر همدان مدفون شد. جایی که امروزه آرامگاه او برپاست و شهر این نگین ارزشمندش را محافظت می‌کند.

شخصیت علمی و جهانی‌بوعلی‌سینا و قرارگرفتن آرامگاه این دانشمند بزرگ در همدان، ۲ اهرم مهم در جلب توجه دوستداران علم و تاریخ و فرهنگ در روز همدان به این دیار است اما آیا به واقع این اهرم‌های مهم توانست‌اند موجب جذب گردشگران داخلی و خارجی برای سفر به همدان در روز تولد این حکیم عاقلکرد شوند؟

▲**فرصتی طلایی**

سینا مهرآما کارشناس امور فرهنگی در پاسخ به این سؤال می‌گوید: با آنکه نام‌گذاری روز همدان در اواخر دهه ۸۰ رقم خورد و سازگاری آب و هوای این شهر کوهستانی با ایام سفر هم مشهود است اما هنوز نه تنها ایرانیان

متخصص داروهای گیاهی:

مردم آگاهی چندانی از گیاهان دارویی ندارند

✍️ **اکرم چهاردولی**

همدان پیام: صنعت گیاهان دارویی یکی از معدود صنایع دارای رشد ۲ رقمی است به طوری که حدود ۵۰ درصد از داروهای تولیدشده در جهان، منشأ طبیعی دارند که با تغییراتی به عنوان دارو مورد استفاده قرار می‌گیرند. پس از ظهور پزشکی نوین و استفاده گسترده از داروهای شیمیایی، گرایش مردم به گیاهان دارویی کاهش یافت، اما اکنون پس از حدود یک قرن از حاکمیت مطلق پزشکی نوین دوباره طب گیاهی قد برافراشته و استقبال بشر از آن رو به افزایش است.

صنعت داروسازی در تنها در ایران بلکه در کل دنیا از اهمیت زیادی برخوردار است به گونه‌ای که به عنوان دومین صنعت مهم دنیا شناخته شده است. امروزه با توجه به نوع نگرش دنیا نسبت به موضوع دارو، استفاده از داروهای طبیعی و شیمیایی از یک طرف و ایجاد سبز" یاد می‌شود مورد استقبال روزافزون مردم قرار گرفته است.

عوارض جانبی فراوان داروهای شیمیایی و ناتوانی پزشکی کلاسیک در درمان بیماری‌های مزمن نظیر آسم، دیابت، روماتیسم و فشارخون از جمله دلایل گرایش مردم به گیاهان دارویی محسوب می‌شود.

گرایش عمومی جامعه به استفاده از دارو و درمان گیاهی و به طور کلی فراورده‌های طبیعی بویژه در سال‌های اخیر روبه افزایش بوده و مهمترین علل آن، اثبات اثرات مخرب و پتانسیل‌های موجود در همدان در زمینه علم و فناوری، آلودگی‌های زیست‌محیطی که کره زمین را تهدید می‌کند از سوی دیگر بوده است.

طب سنتی ایران که برگرفته از فرهنگ ایران و اسلام است، یک مکتب طبی کامل و پویا است که جهان را به عنوان نظام احسن و آفریده خالق علیم و حکیم می‌نگرد و پزشک را از بابت تسلط و احاطه او به علوم مختلف و درک صحیح او از جهان هستی "حکیم" نامیده است.

ریشه‌های مکتب طب سنتی ایران به بیش از هزار سال قبل می‌رسد، طب نقل سیریل الگود مورخ پزشکی «طب ایرانی قبل از طب یونانی وجود نداشته است و ایرانیان اصول آن چیزی را که طب یونانی نامیده شده، به یونانیان تعلیم دادند و در ایران قدیم وضعیت طب پیشرفته‌تر از آشور بود».

ستارگان طب سنتی ایران مانند ابن سینا، رازی، لقمان،

برنامه‌ها؛ بی‌همتیی و فشیلی موجب تن درندان به مشغله

برگزاری اینگونه کارها می‌شود؟

وقتی بزرگداشت روز همدان با مثلاً بزرگداشت روز اصفهان مقایسه می‌شود متوجه می‌شویم که نیرداختن به این روز در استان ما نمی‌تواند دستوری باشد چرا که برای مجموعه حاکمیت: آیین‌های بومی و سرزمینی بهترین فرصت برای همگرایی اقوام و مردم با نظام تلقی می‌شود.

بنابراین اهمیت ندادن و بی‌برنامگی برای پاسداشت روز همدان جز از فشیلی و کوتاهیبنی متصدیان امر در استان برمی‌خیزد. شاید گفته شود که نباید بر برگزاری مراسم در سالیان گذشته برای این روز چشم پوشید اما مرور این برنامه‌ها –که همواره با انتقاداتی از سوی دلسوزان فرهنگ این خطه روبه‌رو بوده– نشان داده که هیچ کدام از آنها در حد و شأن تاریخ چندهزارساله همدان و فرهنگ غنی مردمان این دیار نبوده است.

وقتی به مراسم و بزرگداشت اشاره می‌کنیم اذهان به سمت برپایی جشن‌ها و اجتماعات مردمی متمرکز می‌شود در حالی که تاریخ چندهزار ساله همدان می‌طلبد تا این مهم علاوه

شورای جدید شهر همدان مصوب کند

متولی روز همدان وظیفه‌ای برای شهرداری

اقدامات لازم برای برگزاری این مراسم توسط شهرداری انجام نشده است.

✎ **چه برنامه‌هایی باید در روز همدان انجام شود؟**

با توجه به مشارکت همه دستگاه‌ها و سازمان‌ها و حتی بخش خصوصی و اصناف باید این برنامه به نوعی برگزار شود که تغییرات شهر در این روز برای گردشگران مشهود باشد. باید با آذین‌بندی و انجام برنامه‌های متنوع، اهمیت این روز را به شهروندان همدانی و مهمانان این دیار کهن گوشزد کرد. مطبوعات، شبکه‌های رادیویی و تلویزیونی باید گزارشاتی از همدان تهیه کنند و سازمان‌های گوناگون به مناسبت این روز تمام ظرفیت‌های تاریخی، تمدنی، علمی، میراثی، تولیدی و صنعتی همدان را در قالب برگزاری نمایشگاه‌های فرهنگی، هنری، مسابقات علمی و فرهنگی، همایش‌ها و ... برای مخاطبان خود یادآور شوند.

به عنوان نمونه با مساعدت استاندار و با راهنمایی آیت‌الله، غیاث‌الدین طه محمدی، نماینده ولی فقیه در استان و رئیس بنیاد بوعلی سینا، مقرر شده است صبح‌خیر ایران امروز ۳۱ مرداد ماه، با مشارکت مالی میراث فرهنگی، دانشگاه بوعلی سینا، شرکت سیاحتی علیدضر، شهرداری همدان و اداره‌کل ورزش و جوانان و بنیاد بوعلی سینا در محل آرامگاه بوعلی سینا اجرای برنامه داشته باشد.

همچنین هنرمندانی از تهران در این برنامه شرکت خواهند داشت و مسئولان استانی نیز در کنار آرامگاه شخصیت بزرگ ابوعلی سینا گردهم می‌آیند و ظرفیت‌ها و پتانسیل‌های موجود در همدان در زمینه علم و فناوری، کشاورزی، صنعت، گردشگری و ... را به مخاطبان ارائه می‌کنند.

این برنامه که از شبکه جهانی جام‌چم نیز بازپخش می‌شود، می‌تواند الگویی برای سال‌های آینده بوده و گام مؤثری در جهت معرفی همدان محسوب شود.

در این سال‌ها در کارها نوعی تداخل وجود دارد؛ به طوری که دانشگاه علوم پزشکی و اداره‌کل میراث فرهنگی هر یک به صورت جدا اقدام به برگزاری روز همدان می‌کنند؛ در حالی که اگر این مراسم به صورت ستادی توسط شهرداری یا استانداری برگزار شود می‌تواند مؤثرتر باشد. علاوه بر آن می‌توان در کنار روز همدان و به صورت همزمان اقدام به برگزاری همایش علمی کرد.

سال‌های گذشته محسوب می‌شود؛ اگرچه تنها سالی که همه سازمان‌ها و ادارات در این زمینه مشارکت داشتند همان سال اول بود.

اگر قرار باشد روز همدان به عنوان برند در جهت معرفی این شهر باستانی باشد که از ظرفیت و قابلیت‌های بین‌المللی در بسیاری از زمینه‌های علمی، فرهنگی، گردشگری و ... برخوردار است، باید همه دستگاه‌های استان از جمله استانداری، شهرداری، میراث فرهنگی، ارشاد و حتی تبلیغات اسلامی، دانشگاه‌ها و بخش خصوصی و بنیاد بوعلی سینا در برگزاری این روز مشارکت داشته باشند.

✎ **با توجه به اینکه معتقدید شهرداری متولی این امر شود، چه پیشنهادی برای شورای جدید شهر دارید؟**

معتقدم محور اصلی برگزاری روز همدان باید شهرداری باشد و سایر سازمان‌ها و نهادهای دولتی و خصوصی از جمله بنیاد بوعلی سینا و میراث فرهنگی هر کدام به نوعی در این زمینه همکاری و مشارکت داشته باشند.

از شورای منتخب خواستاریم در یک مصوبه رسمی، برگزاری روز همدان را به عنوان تکلیف برای شهرداری تصویب کند تا در سال‌های آینده شهرداری به عنوان یک وظیفه فرهنگی و کاری به انجام این امر اقدام کند.

گفتنی است؛ پس از گذشت چند سال از پیشنهاد اگر بخواییم برگزاری روز همدان را در ظرف این ۶ سال مورد نقد قرار دهیم، فارغ از نقاط قوتی که قابل ستایش و احترام است، در حاشیه بودن شهرداری و سایر ادارات و نهادهای دولتی و حتی بخش خصوصی، اصناف و بازاریان، نقطه ضعف برگزاری این مراسم در

کعبه آزاده طغانی روشن

همدان پیام: پیشنهاد مشخص کردن روزی با عنوان "روز همدان" برای نخستین بار، اول شهریور ماه سال ۸۵ در یکی از مطبوعات محلی همدان مطرح شد که محتوای این یادداشت پیشنهادی به شهرداری همدان در زمینه پذیرش مسئولیت برگزاری روزی به نام همدان بود. در همین زمینه گفتگویی با توکل دارانی خواهیم داشت که با یادداشتی تحت عنوان «روز تولد بوعلی سینا را روز همدان کنیم» پیشنهاد تعیین و برگزاری این روز را به مسئولان استانی ارائه داد.

✎ **واکنش مسئولان استان نسبت به پیشنهاد شما چه بود؟**

در آن زمان، یادداشت و پیشنهاد بازتاب‌های مختلفی داشت و مورد استقبال صاحب‌نظران و علاقه‌مندان فرهنگی و علمی شهر همدان قرار گرفت، اما با استقبال شهردار و مسئولان وقت شهرداری مواجه نشد؛ به طوری که اعلام کردند برای تعیین این روز باید از وزارت کشور، بخشنامه و دستوری دریافت شود تا بتوانیم در این زمینه اقدام کنیم.

این در حالی است که معتقد بودم گرامیداشت روز همدان موضوعی است که به شهرداری مربوط است و مانند هر جای دیگر جهان، شهرداری باید برگزارکننده این روز باشد.

ایا روز خاصی را برای روز همدان پیشنهاد داده بودید؟

فکر نمی‌کنم تب قبل از پیشنهادم در جایی از ایران موضوع گرامیداشت روز شهر یا استانی مطرح شده باشد. تابستان ۸۶ بود که بنیاد بوعلی سینا بنا به پیشنهادی که داده بودم، همزمان با برگزاری همایش پاسداشت حکیم هزاره‌ها، که به مناسبت روز ولادت ابوعلی سینا ۳۱ مرداد ماه و اول شهریور ماه در همدان برگزار شد، به عنوان برنامه جنبی این همایش ملی، گرامیداشت روز همدان نیز گنجانده شود. این پیشنهاد مورد استقبال پهریز مرادی، استاندار وقت قرار گرفت و بدینوسیله گرامیداشت روزی با نام همدان در سالروز تولد شیخ ابوعلی سینا پایه‌گذاری شد.

✎ **چرا شهرداری در سال اول متولی برگزاری این امر نشد؟**

پیشنهاد اولیه که از طریق بنیاد ارائه شد، به برگزاری روز همدان توسط شهرداری بود، اما متأسفانه در شهریور ماه ۸۶ همدان شهردار نداشت و توسط سرپرستی اداره می‌شد که آن هم اختیاری در این زمینه نداشت.

اگر چه شهرداری در ستاد برگزاری همایش حکیم هزاره‌ها مشارکت داشت، اما میراث فرهنگی در آن سال اعلام آمادگی کرد تا برنامه جنبی روز همدان را در شامگاه تولد ابن‌سینا در آرامگاه این شخصیت بزرگ برگزار کند.

در سال‌های بعد عملاً روز همدان در منظر عمومی به نام میراث فرهنگی سند خورد و شهرداری و سایر سازمان‌ها خود را موظف ندانستند که پای کار بیایند و حمایت لازم را داشته باشند، این در حالی است که به نظر می‌رسد همه باید در این زمینه همکاری و مشارکت داشته باشند.

✎ **دلیل استقبال میراث فرهنگی از برگزاری این روز چه بود؟**
آنگونه که مطلع شدیم، اداره‌کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان همدان بر پایه دستور مقامات سازمان میراث فرهنگی کشور موظف به برگزاری هفته یا روزی به نام استان همدان بود که از پیشنهاد بنیاد بوعلی استفاده کرد و برگزاری روز همدان را متقبل شد.

در همین زمینه اسدالله بیات، مدیرکل وقت میراث

گیاهی را به حداکثر قیمت رسانده‌اند.

دوم اینکه متأسفانه به دلیل اطلاعات کم

مردم در زمینه خاصیت و نحوه استفاده از گیاهان دارویی، هستند برخی افراد سودجو که با تبلیغات دروغ و با هدف منفعت‌طلبی وارد این حرفه شده‌اند که در این راستا مردم باید آگاه باشند البته تا حدودی بر روی کار این گروه نظارت می‌شود اما همچنان برخی از این افراد ادامه فعالیت دارند؛ هرچند برخی از این افراد مختصر اطلاعاتی دارند و چون از خدا می‌ترسند داروی غیر مجاز عرضه نمی‌کنند.

با این تفسیریه بنده به مردم توصیه می‌کنم از مصرف داروهای شرکتی و داروهایی که از چین وارد می‌شود به دلیل عوارضی که دارند خوداری کنند.

✎ **استان همدان چند نمونه گیاه دارویی دارد؟**

همه گیاهان موجود در صحرا گیاهان دارویی نیستند اما در حال حاضر حتی افرادی که دوره‌هایی در زمینه گیاهان دارویی دیدند نیز از گیاهان غیر دارویی استفاده می‌کنند. با این وجود تقریباً انطور که گفته شده حدود هزار ۵۰۰ نوع گیاه دارویی در استان داریم که البته همه اینها اصلی نیست. شاید یک‌دهم آنها داروهای اصلی هستند که از زمان‌های قدیم استفاده می‌شدند.

✎ **چند نمونه از گیاهان دارویی شهر همدان را نام ببرید.**

آویشن که در کوه‌های اطراف همدان بسیار زیاد است و مردم همدان به آن می‌گویند "آزربه"، "بومادران" که در باغ‌ها و دشت‌ها می‌روید و گل‌های سفید و زردی دارد که آنهایی که گل سفید دارند جنبه دارویی ندارد؛ "بابونه"، "کاسنی"، "طولیا" و "اتجبار" از دیگر گیاهان دارویی هستند که در همدان وجود دارد.

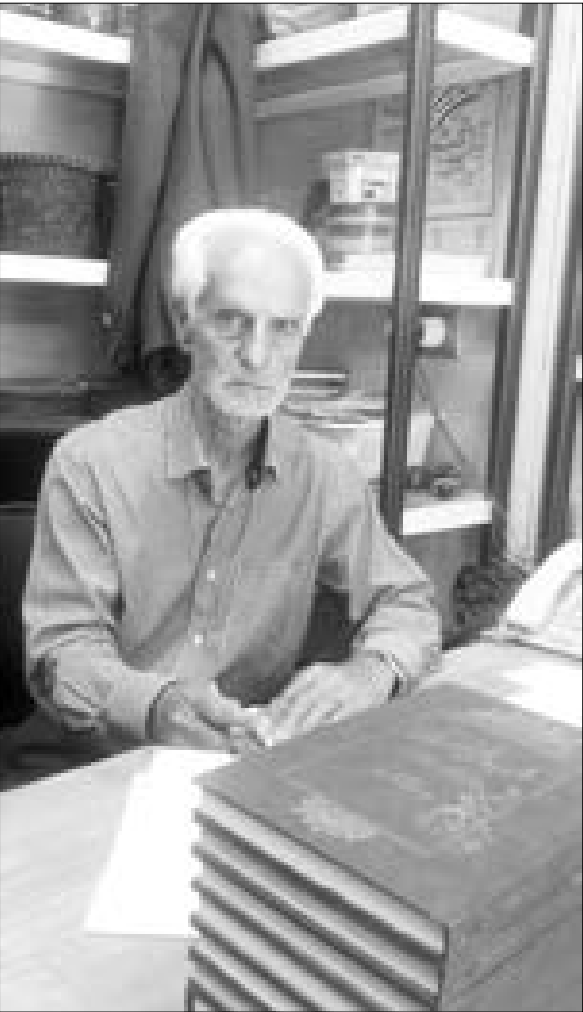
✎ **سخن آخر:**

به همه پزشکان و افرادی که گیاهان دارویی می‌فروشند سفارش می‌کنم که اگر تشخیص می‌دهند تأثیر گیاه دارویی برای مریض از گیاه شیمیایی بهتر است اخلاقی و شرعی بهتر است او را به افرادی که تخصص داروهای گیاهی دارند معرفی کنند و ماهریم اگر احساس می‌کنیم بیماری به داروهای غیر گیاهی احتیاج دارد باید او را به سمت پزشکان راهنمایی کنیم.

✎ **دیدگاه شما در خصوص جایگاه**

ابن‌سینا در طب سنتی چیست؟

پزشکان سنتی از زمان قزاقا، افلاطون، ارسطو، لقمان و... بودند. این افراد کتاب‌ها و نوشته‌هایی دارند که خیلی از داروهای معرفی شده در آنها، سینه به سینه نقل شده است. ابن‌سینا به عقیده من فرد بسیار باهوش و فوق‌العاده‌ای بود که استعداد وی در افراد عادی وجود ندارد.

دارند؛ نروند را چقدر موثر می‌دانید؟

در این زمینه تبلیغات لازم نیست. اگر مردم از مصرف داروهای گیاهی راضی باشند این موضوع را به هم منتقل می‌کنند.

✎ **آیا با انقراض گونه‌های گیاهی مواجه هستیم؟**

در این زمینه دو مشکل وجود دارد. اول اینکه این گیاهان دارویی به دلیل استفاده بی‌رویه تا حدودی در معرض انقراض هستند برای مثال از زمان‌های قدیم ما کارگر داشتیم که گیاهان دارویی را جمع می‌کرد وحق نداشت آن گیاه را از ریشه دریاورد مگر گیاهانی که قرار بود از ریشه آنها هم استفاده شود که در آن صورت هم نصف ریشه را در خاک باقی می‌گذاشت.اما این روزها هرکسی یک بیل برمی‌دارد و سراغ گیاهان دارویی می‌رود. از طرفی هم به دلیل کاهش نزولات جوی، مقدار زیادی از گیاهان دارویی خشک شده‌اند. همچنین به تازگی برخی از افراد بی‌مسئول و بی‌سواد خیلی بی‌رویه از این گیاهان استفاده می‌کنند به طوری که قیمت داروهای

مراسمی و فراهم آوردن مقدمات آن نیاز به دلسوزی، پیگیری و خلاقیت دارد که در این خصوص بیشتر انتظار از نیروهای بومی و بزرگ شدن استان است.

تا وقتی که قدر داشته‌هایمان را ندانیم؛ دیگران هم قدر ما را نخواهند دانست. همدان با پیشینه نخستین پایتخت سیاسی ایران زمین و خطه‌ای حادثه‌ساز در طول تاریخ، تمام لیاقتش این نیست که در گوشه‌ای از غرب کشور تنها با عناوین تاریخ معاصر شناخته شود و دیگر کسی نام و نشانی از سابقه آن به میان نیاورد. حتی اگر بوعلی‌سینا، باباطاهر و عین‌القضات را هم نداشت باز همدان بود و هگمتانه متمن؛ هرچند که در عمل قدر مفارخ دوران چندصدسال گذشته این شهر هم دانسته نشده و همان طور که اشاره شد برای شخصیتی مانند بوعلی‌سینا – که برخی او را در عالم اسلام بی‌نظیر می‌دانند– فقط به برپایی یک کنگره در چندده سال گذشته اکتفا شده است و پس از آن حتی بودجه بنیاد اختصاص یافته به او نیز از قبل کمک‌های دولتی و ریزش دیگر بودجه‌ها تأمین می‌شود.

کوتاهی فکر، سستی گام‌ها و از خدییگانه شدن از جمله عواملی هستند که مانع سایه‌افکنی درخت تومند تاریخ این

بر فستوتوال‌ها با گردهمایی‌های علمی و پژوهشی نخگان همدانشناس همراه شود تا غبار از قدمت خاک‌گرفته آن زنده شود.

شایسته بود در چند سال گذشته مشابه مراسمی که برای هزاره بوعلی در استان برپاشد – اگرچه آنهم فقط برای یک‌بار بود – همایشی علمی، پژوهشی برای واکاوی تاریخ همدان برپا شود تا دیگر روز همدان، روزی بهمانند دیگر روزهای سال در تقویم تلقی نشود. البته باید گفت که ابتکار برپایی چنین

تا وقتی که قدر داشته‌هایمان را ندانیم؛ دیگران هم قدر ما را نخواهند دانست. همدان با پیشینه نخستین پایتخت سیاسی ایران زمین و خطه‌ای حادثه‌ساز در طول تاریخ، تمام لیاقتش این نیست که در گوشه‌ای از غرب کشور تنها با عناوین تاریخ معاصر شناخته شود